

Sygn. akt IV U 1501/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2013r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Tomasz Koronowski

Protokolant: stażysta Anna Barcikowska

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2013r. w Elblągu na rozprawie

sprawy z odwołania J. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 18 kwietnia 2013r. znak: (...)

o emeryturę

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy J. O. prawo do emerytury od dnia 28 marca 2013r.;

II. stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt IV U 1501/13

UZASADNIENIE

Skarżący J. O. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 18 kwietnia 2013r., znak (...), odmawiającej mu prawa do emerytury. Skarżący podniósł, że wykonywał pracę w warunkach szczególnych przez wymagany okres 15 lat jako zbrojarz.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, wskazując m.in. na art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r., Nr. 153 poz. 1227 ze zmianami, powoływanej dalej jako „ustawa emerytalna”) oraz na rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zmianami). Nie kwestionowano, że wprawdzie wnioskodawca osiągnął w dniu (...) wiek 60 lat i legitymuje się wymaganym na dzień 1 stycznia 1999r. okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym 25 lat, jednak nie udowodnił wymaganego na ten sam dzień stażu 15 lat pracy w warunkach szczególnych, gdyż z przedłożonych dokumentów nie wynika rodzaj i charakter pracy w firmie (...) w latach dziewięćdziesiątych XXw. oraz wcześniej u innego pracodawcy w okresie od dnia 2 lipca 1971r. do dnia 29 marca 1972r. Wskazano przy tym, że na podstawie dokumentów dołączonych do odwołania pozwany uwzględnił dalsze okresy pracy w warunkach szczególnych których łączny wymiar wyniósł 12 lat, 4 m-ce i 26 dni, w porównaniu do okresu uznanego w decyzji, tj. 10 lat, 5 m-cy i 23 dni.

W toku postępowania pozwany dokonał ponownej analizy dokumentów złożonych przez wnioskodawcę, wskutek czego uznał za okres pracy w warunkach szczególnych także okres od dnia 1 lipca 1971r. do dnia 29 marca 1972r, wobec czego łączny niesporny staż pracy skarżącego w warunkach szczególnych wzrósł do 13 lat, 2 m-cy i 23 dni.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Skarżący urodził się w dniu (...), zatem w dniu (...) ukończył 60 lat.

(bezsporne)

W okresie od dnia 2 września 1969r. do dnia 29 marca 1972r. skarżący był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w G., początkowo jako uczeń, a od dnia 1 lipca 1971r. w pełnym wymiarze czasu pracy jako zbrojarz-betoniarz.

(bezsporne, ponadto świadectwo pracy w aktach ZUS)

W dniach od 28 kwietnia 1972r. do 31 marca 1985r. wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku zbrojarz-betoniarz w (...) Kombinacie Budowlanym w E.. W okresie tego zatrudnienia odbył służbę wojskową od dnia 17 lutego 1973r. do dnia 13 grudnia 1974r. (do pracy powrócił dnia 2 stycznia 1975r.) oraz był oddelegowany w okresie od dnia 9 września 1982r. do dnia 26 sierpnia 1983r. na budowę eksportową w(...), gdzie również pracował jako zbrojarz.

(bezsporne, ponadto świadectwo pracy, dokumenty z akt osobowych, karty zarobkowe i kopia książeczki wojskowej w aktach ZUS, umowa i świadectwo koperta k.4)

W okresie od dnia 1 maja 1985r. do dnia 31 marca 1990r. skarżący prowadził działalność gospodarczą i nie pozostawał wówczas w stosunku pracy.

(bezsporne, ponadto zaświadczenie w aktach ZUS)

W okresie od dnia 30 lipca 1991r. do dnia 3 kwietnia 1993r. oraz od dnia 26 kwietnia 1995r. do dnia 30 listopada 1995r. wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Usługowym (...) Spółce z o.o. w G., przy tym jako zbrojarz co najmniej w dniach od 30 lipca do 31 sierpnia 1991r., od 24 marca do 30 czerwca 1992r. i od 26 kwietnia do 30 listopada 1995r.

(bezsporne, ponadto świadectwa pracy w aktach ZUS, umowy i aneks koperta k.4)

W dniach od 1 lipca 1993r. do 25 kwietnia 1995r. i od 3 stycznia 1996r. do 30 listopada 2001r. skarżący pracował w pełnym wymiarze czasu pracy jako zbrojarz w Przedsiębiorstwie (...) Spółce z o.o. w E..

(dowód: świadectwa pracy w aktach ZUS, dokumenty z akt osobowych koperta k.4, zeznania świadków B. K. i H. W. oraz zeznania wnioskodawcy z rozprawy w dniu 20 września 2013r.)

Wnioskodawca nie miał innych okresów ubezpieczenia do dnia 1 stycznia 1999r.

(bezsporne)

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu odwołanie skarżącego zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszym rzędzie należy wyjaśnić, że stan faktyczny sprawy, tj. okresy i charakter pracy wnioskodawcy, stał się w znacznej mierze bezsporny w toku postępowania, wobec czego postępowanie dowodowe ograniczono do badania w zasadzie tylko okresu pracy skarżącego w Przedsiębiorstwie (...) Spółce z o.o. w E.. Przeprowadzone na tę okoliczność

dowody z zeznań świadków i skarżącego potwierdziły wnioski wypływające z przedłożonych przez wnioskodawcę z odwołaniem dokumentów z akt osobowych z tego okresu, tj. że pracował on we wskazanej spółce w pełnym wymiarze czasu pracy jako zbrojarz. Powołane zeznania były stanowcze i spójne, a przy tym nie ujawniły się żadne okoliczności, które mogłyby wskazywać, że czy to dokumenty z akt osobowych, czy to zeznania mogą nie być wiarygodne.

Odnośnie podstawy prawnej żądania należy wyjaśnić, że z art. 184 ustawy emerytalnej wynika, iż ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, a więc w dniu 1 stycznia 1999r., osiągnęli po pierwsze okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz po drugie okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. w niniejszej sprawie wynoszący 25 lat. Przy tym emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie na dochody budżetu państwa środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu. Stosownie do powołanego w części wstępnej uzasadnienia §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Zgodnie z § 2 ust. 1 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Skarżący niewątpliwie spełnia kryterium wymaganego okresu 25 lat ubezpieczenia, skończył 60 lat i złożył wniosek o przekazanie na dochody budżetu państwa, za pośrednictwem ZUS, środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym.

Kwestią sporną była okoliczność wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach w okresie wymaganych 15 lat, jako że okresy uznawane przez pozwanego za okresy pracy w takich właśnie warunkach, były łącznie krótsze niż 15 lat. Należy wobec tego wyjaśnić, że zgodnie z § 2 ust. 2 powoływanego wcześniej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. okresy pracy m.in. w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Świadectwo pracy z adnotacją o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach, bądź bez niej, nie jest jednak bezwzględnie przesłanką do zaliczenia danej pracy jako wykonywanej w szczególnych warunkach. Świadectwo nie jest wiążące dla organu rentowego i może podlegać weryfikacji. Decydujące znaczenie ma zawsze fakt rzeczywistego wykonywania pracy w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Dopiero w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie okresów pracy w warunkach szczególnych także w oparciu o inne dowody niż zaświadczenie z zakładu pracy, nawet jeśli pracownik nie posiada świadectwa w określonej w przepisie formie, albo jego treść budzi wątpliwości, które uzasadniałyby kwestionowanie tego zaświadczenia przez organ rentowy w fazie administracyjnej postępowania.

Skoro art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej odwołuje się do przepisów dotychczasowych, to trzeba też wyjaśnić, że obowiązujące w tym zakresie i przywoływane już kilkakrotnie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. wydane zostało w oparciu o delegację z art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zmianami), w którym Radzie Ministrów powierzono w szczególności określenie rodzaju prac lub stanowisk pracy oraz warunków, na podstawie których osobom m.in. zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury w niższym wieku. Z art. 53 ust. 2 tej samej ustawy wynika, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników stale zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia – jest to zresztą regulacja tożsama z zawartą w obecnie obowiązującym art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej. W wykazie A, stanowiącym załącznik do wspomnianego rozporządzenia, w dziale V „W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych” wymienia się pod poz. 4 prace zbrojarskie i betoniarskie. Pomocniczo można odwołać się do

przepisów resortowych, wydanych w oparciu o §1 ust. 2 tegoż rozporządzenia, w niniejszej sprawie do zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy podległych Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach. W zarządzeniu tym w dziale V pod poz. 4 wymienia się stanowiska m.in. zbrojarza, zbrojarza prefabrykatów i betoniarza, a więc wykonywane przez wnioskodawcę w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w G., w (...) Kombinacie Budowlanym w E., na budowach eksportowych (poza okresem pracy jako murarz) i wreszcie w Przedsiębiorstwie (...) Spółce z o.o. w E..

Skoro bezsporny okres pracy w warunkach szczególnych wynosił 13 lat, 2 m-ce i 23 dni, zaś okres pracy w Przedsiębiorstwie (...) Spółce z o.o. w E. na stanowisku zbrojarza do dnia 1 stycznia 1999r. wynosił 4 lata i prawie 10 m-cy, to łączny okres pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych niewątpliwie wynosił więcej niż wymagane 15 lat. Już więc tylko na marginesie należy zauważyć, że nawet bez okresu pracy w Przedsiębiorstwie (...) Spółce z o.o. w E. skarżący legitymowałby się wymaganym okresem tychże 15 lat, gdyż spełnił wymogi zaliczenia do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zasadniczej służby wojskowej, co wynika z art. 108 ust. 1 i 3 w związku z art. 106 ust. 1 obowiązującej wówczas ustawy z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44 poz. 220 ze zmianami). Wnioskodawca podjął bowiem pracę w terminie nie dłuższym niż 30 dni po zakończeniu służby wojskowej w zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do tejże służby, w którym to zakładzie wykonywał przed powołaniem do służby wojskowej (jak zresztą i po niej) pracę w warunkach szczególnych.

Udowodnienie przez wnioskodawcę (należy podkreślić, że dopiero na etapie postępowania sądowego, gdyż przy pomocy m.in. dokumentów złożonych dopiero przy odwołaniu i złożonego jeszcze później świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w G.), że zachodzą wszystkie przesłanki przyznania mu wnioskowanej emerytury, skutkowało po pierwsze zmianą zaskarżonej decyzji na podstawie art. 477⁽⁽¹⁴⁾⁾§2 kpc i przyznaniem prawa do tejże emerytury od dnia ukończenia 60. roku życia, tj. od dnia (...). oraz stwierdzeniem na podstawie art. 118 ust. 1a a contrario, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.